

**BELGISCHE KAMER
VAN VOLKSVERTEGENWOORDIGERS**

49e ZITTINGSPERIODE

GEWONE ZITTING 1998-1999

**HANDELINGEN VAN DE
PLENAIRE VERGADERINGEN**

327 24/03/1999 - namiddag

**CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE**

49e LÉGISLATURE

SESSION ORDINAIRE 1998-1999

**ANNALES DES
SÉANCES PLÉNIÈRES**

327 24/03/1999 - après-midi

Sommaire

Mercredi 24 mars 1999, après-midi - 327

COMMUNICATIONS

11547

PROJETS ET PROPOSITIONS DE LOI

11547

- projet de loi modifiant les lois sur le Conseil d'Etat, coordonnées le 12 janvier 1973, ainsi que le Code judiciaire (1960/1 à 13)

- projet de loi complétant l'article 14 des lois sur le Conseil d'Etat, coordonnées le 12 janvier 1973 (transmis par le sénat) (2021/1 et 2)

- proposition de loi de MM. Olivier Maingain et Didier Reynders modifiant l'article 14, alinéa 1er, des lois coordonnées du 12 janvier 1973 sur le Conseil d'Etat (893/1 à 4)

- proposition de loi de M. Renaat Landuyt modifiant l'article 14 des lois coordonnées sur le Conseil d'Etat (1733/1 à 3)

- proposition de loi de M. Yves Leterme et consorts modifiant l'article 19 des lois coordonnées du 12 janvier 1973 sur le Conseil d'Etat (1781/1 et 2)

discussion générale

11547

Orateur : M. Van Gheluwe, rapporteur

discussion des articles

11549

- projet de loi relatif au contrat de travail ALE (2000/1 à 7)

11549

discussion générale

11549

Orateurs : MM. Goutry, rapporteur, Anthuenis, Detienne, Bonte, Delizée, Mme Smet, ministre de l'Emploi et du Travail, chargée de la Politique d'égalité des chances entre hommes et femmes

discussion des articles

11554

ORDRE DES TRAVAUX

11555

PROJETS ET PROPOSITIONS DE LOI (CONTINUATION)

11556

- projet de loi sur l'égalité de traitement entre hommes et femmes en ce qui concerne les conditions de travail, l'accès à l'emploi et aux possibilités de promotion, l'accès à une profession indépendante et les régimes complémentaires de sécurité sociale (2057/1 à 3)

Inhoud

Woensdag 24 maart 1999, namiddag - 327

MEDEDELINGEN

11547

WETSONTWERPEN EN -VOORSTELLEN

11547

- wetsontwerp tot wijziging van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, alsook van het Gerechtelijk Wetboek (1960/1 tot 13)

- wetsontwerp tot aanvulling van artikel 14 van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973 (overgezonden door de Senaat) (2021/1 en 2)

- wetsvoorstel van de heren Olivier Maingain en Didier Reynders tot wijziging van artikel 14, 1ste lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State van 12 januari 1973 (893/1 tot 4)

- wetsvoorstel van de heer Renaat Landuyt tot wijziging van artikel 14 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State (1733/1 tot 3)

- wetsvoorstel van de heer Yves Leterme c.s. tot wijziging van artikel 19 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State van 12 januari 1973 (1781/1 en 2)

11547

algemene besprekking

11547

Spreker : de heer Van Gheluwe, rapporteur

besprekking van de artikelen

11549

- wetsontwerp betreffende de PWA-arbeidsovereenkomst (2000/1 tot 7)

11549

algemene besprekking

11549

Sprekers : de heren Goutry, rapporteur, Anthuenis, Detienne, Bonte, Delizée, mevrouw Smet, minister van Tewerkstelling en Arbeid, belast met het Beleid van gelijke kansen voor mannen en vrouwen

besprekking van de artikelen

11554

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

11555

WETSONTWERPEN EN -VOORSTELLEN (VOORTZETTING)

11556

- wetsontwerp op de gelijke behandeling van mannen en vrouwen ten aanzien van de arbeidsvoorwaarden, de toegang tot het arbeidsproces en de promotiekansen, de toegang tot een zelfstandig beroep en de aanvullende regelingen voor sociale zekerheid (2057/1 tot 3)

- projet de loi modifiant le Code judiciaire à l'occasion de la loi du ... sur l'égalité de traitement entre hommes et femmes en ce qui concerne les conditions de travail, l'accès à l'emploi et aux possibilités de promotion, l'accès à une profession indépendante et les régimes complémentaires de sécurité sociale (2058/1 et 2)	11556	- wetsontwerp tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek naar aanleiding van de wet van ... op de gelijke behandeling van mannen en vrouwen ten aanzien van de arbeidsvooraarden, de toegang tot het arbeidsproces en de promotiekansen, de toegang tot een zelfstandig beroep en de aanvullende regelingen voor sociale zekerheid (2058/1 en 2)	11556
discussion générale	11556	algemene besprekking	11556
<i>Orateurs : M. Detienne, Mmes Van Haesendonck, Smet, ministre de l'Emploi et du Travail, chargée de la Politique d'égalité des chances entre hommes et femmes</i>		<i>Sprekers : de heer Detienne, de dames Van Haesendonck, Smet, minister van Tewerkstelling en Arbeid, belast met het Beleid van gelijke kansen voor mannen en vrouwen</i>	
discussion des articles	11558	besprekking van de artikelen	11558
<hr/>			
ANNEXE	11559	BIJLAGE	11559
DÉCISION INTERNE	11559	INTERN BESLUIT	11559
DEMANDE D'INTERPELLATION	11559	INTERPELLATIEVERZOEK	11559
DEMANDE	11559	INGEKOMEN	11559
COMMUNICATIONS	11560	MEDEDELINGEN	11560
COUR D'ARBITRAGE	11560	ARBITRAGEHOF	11560
RECOURS EN ANNULATION	11560	BEROEP TOT VERNIETIGING	11560
AVIS	11560	ADVIES	11560
CONSEIL CENTRAL DE L'ECONOMIE	11560	CENTRALE RAAD VOOR HET BEDRIJFSLEVEN	11560

SÉANCE PLÉNIÈRE

MERCREDI 24 MARS 1999

APRÈS-MIDI

PRÉSIDENCE de
M. Lenssens

La séance est ouverte à 14.20 heures.

PLÉNAIRE VERGADERING

WOENSDAG 24 MAART 1999

NAMIDDAG

VOORZITTER :
De heer Lenssens

De vergadering wordt geopend om 14.20 uur.

Tegenwoordig bij de opening van de vergadering is de minister van de federale regering :

Ministre du gouvernement fédéral présente lors de l'ouverture de la séance :

Smet.

De **voorzitter** : De vergadering is geopend.

La séance est ouverte.

Er zijn berichten van verhinderung ingekomen van de leden :

Les membres suivants sont excusés :

Delathouwer, Minne, wegens ziekte / pour raison de santé:

Borginon, wegens familieaangelegenheden / pour raisons familiales;

Dehaene, verhinderd / empêché;

Derycke, Europese Raad / Conseil européen:

Van de Castele, Jean-Jacques Viseur, buitenlands / à l'étranger.

Une décision interne et des communications doivent être portées à la connaissance de la Chambre. Elles seront reprises en annexe des annales de cette séance.

L'ordre du jour appelle la discussion :

- du projet de loi modifiant les lois sur le Conseil d'Etat, coordonnées le 12 janvier 1973, ainsi que le Code judiciaire (1960/1 à 13)

- du projet de loi complétant l'article 14 des lois sur le Conseil d'Etat, coordonnées le 12 janvier 1973 (transmis par le sénat) (2021/1 et 2)

- de la proposition de loi de MM. Olivier Maingain et Didier Reynders modifiant l'article 14, alinéa 1er, des lois coordonnées du 12 janvier 1973 sur le Conseil d'Etat (893/1 à 4)

- de la proposition de loi de M. Renaat Landuyt modifiant l'article 14 des lois coordonnées sur le Conseil d'Etat (1733/1 à 3)

- de la proposition de loi de M. Yves Leterme et consorts modifiant l'article 19 des lois coordonnées du 12 janvier 1973 sur le Conseil d'Etat (1781/1 et 2).

Ik stel u voor één enkele besprekking te wijden aan deze wetsontwerpen en -voorstellingen. (*Instemming*)

Voorts wijs ik erop dat door de commissie werd voorgesteld het wetsontwerp nr. 2021/1 te verwerpen. Over dit voorstel tot verwerping zullen wij ons donderdag uitspreken tijdens de plenaire vergadering.

De algemene besprekking is geopend.

La discussion générale est ouverte.

De heer Patrick Van Gheluwe, rapporteur, heeft het woord.

De heer **Patrick Van Gheluwe** (SP). rapporteur : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, in de

Mededelingen

Communications

De **voorzitter** : Een intern besluit en mededelingen moeten ter kennis gebracht worden van de Kamer. Zij zullen in bijlage bij de handelingen van deze vergadering opgenomen worden.

Wetsontwerpen en -voorstellen

Projets et propositions de loi

De **voorzitter** : Aan de orde is de besprekking van het :

- wetsontwerp tot wijziging van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, alsook van het Gerechtelijk Wetboek (1960/1 tot 13)

- wetsontwerp tot aanvulling van artikel 14 van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973 (overgezonden door de Senaat) (2021/1 en 2)

- wetsvoorstel van de heren Olivier Maingain en Didier Reynders tot wijziging van artikel 14, 1ste lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State van 12 januari 1973 (893/1 tot 4)

- wetsvoorstel van de heer Renaat Landuyt tot wijziging van artikel 14 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State (1733/1 tot 3)

- wetsvoorstel van de heer Yves Leterme c.s. tot wijziging van artikel 19 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State van 12 januari 1973 (1781/1 en 2).

commissie werd het wetsontwerp nr. 1960 en alle toegevoegde wetsvoorstelen een eerste keer besproken tijdens de vergadering van 24 februari 1999.

In de loop van de besprekking wees de heer Landuyt erop dat het wetsvoorstel tot wijziging van artikel 14 van de wetten van de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, inmiddels werd aangenomen door de commissie van Binnenlandse en Administratieve Aangelegenheden van de Senaat.

Hetzelfde artikel werd eveneens gewijzigd in onderhavig wetsontwerp.

De vice-eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken stelde voor de door de commissie van de Senaat aangenomen tekst onder de vorm van een amendement in te dienen op het voorliggend wetsontwerp. Daardoor kunnen beide teksten op elkaar worden afgestemd.

Tijdens zijn inleidende uiteenzetting zei de vice-eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken dat voormeld ontwerp een reeks wijzigingen aangebrengt in de bepalingen van de wetten ter verbetering van de werking en de doeltreffendheid zowel van de wetgevende dienst als van de administratie.

De voornaamste wijzigingen zijn :

- de expliciete erkenning van de administratieve cassatieberoepen en de algemene principes die zulks regelen;
- de mogelijkheid voor de partijen om zich eveneens te laten vertegenwoordigen of bijstaan door advocaten-stagiairs;
- de niet-verplichting om de partijen voor de zitting op te roepen als geen van de partijen hierom verzoekt;
- de uniformisering van de tussenkomstprocedure en de onmiddeellijke betekening aan de verzoekende partijen;
- het aantal eerste auditeurs, auditeurs en adjunct-auditeurs wordt van zesenveertig naar vijftig gebracht;
- de uitgebreide mogelijkheid voor de eerste auditeurs en de eerste referendaissen om bij voorrang te worden benoemd;

- de mogelijkheid die de voorzitters van de kamers van de afdeling Wetgeving krijgen om te beslissen over het aantal assessoren;

- de mogelijkheid voor de kamer het onderzoek van de tekst waarvoor aan één van de voorafgaande formaliteiten niet behoorlijk is voldaan, uit te stellen.

De meeste wijzigingen werden aangebracht op verzoek van de Raad van State zelf.

Namens de indieners van het toegevoegd wetsvoorstel verduidelijkte de heer Leterme dat het wetsvoorstel uitvoering geeft aan beide luiken van het arrest dat het Arbitragehof op 20 mei 1998 uitsprak.

Ik kom thans tot de artikelsgewijze besprekking en de stemmingen.

De amendementen nrs. 2, 3 en 4 van de heren Detremmerie c.s. werden ingetrokken na de uitleg van de minister te hebben gehoord.

Op artikel 2 werd door de heer Landuyt het amendement nr. 10 ingediend; het werd eenparig aangenomen, alsook het artikel.

Op artikel 3 werd door de heer Landuyt het amendement 11 ingediend en subamendement nr. 15. Aangezien de indiener vreesde dat de verwarring op het terrein en het extra-werk voor de Raad van State niet zal afnemen, meende hij dat het initiatief zijn doel voorbijschiet. Vervolgens trok hij zijn amendement nr. 11 in, alsook het subamendement nr. 15. Artikel 3 werd aldus ongewijzigd en eenparig aangenomen.

De artikels 4 tot 14 werden eenparig aangenomen.

Op artikel 15 dienden de heren Detremmerie en Vanpoucke het amendement nr. 12 in. Het werd eenparig aangenomen, alsook artikel 15.

Met hun amendement nr. 9 stellen de heren Detremmerie, Vanpoucke en D'hondt voor een artikel 15bis (nieuw) in te voegen. Het amendement wordt eenparig aangenomen. De heren Landuyt en Vanpoucke dienen amendement nr. 13 in, dat eveneens eenparig wordt aangenomen. Het amendement nr. 5 van de heer Detremmerie c.s. wordt ingetrokken. De commissie neemt het amendement nr. 1 van de heer Landuyt aan met eenparigheid van stemmen, evenals amendement nr. 6 van de heren Detremmerie en Vanpoucke. Het artikel 15bis (nieuw) wordt aldus ingevoegd.

Artikel 16 wordt zonder besprekking eenparig aangenomen.

Het amendement nr. 7 van de heer Detremmerie dat ertoe strekt een artikel 16bis (nieuw) in te voegen, wordt ingetrokken.

De artikelen 17 tot 19 worden zonder besprekking eenparig aangenomen.

Het amendement nr. 8 van de heer Detremmerie tot invoeging van een artikel 19 bis (nieuw), wordt ingetrokken.

Artikel 20 wordt zonder besprekking eenparig aangenomen.

Bij amendement nr. 14 stellen de heren Landuyt en Vanpoucke voor een artikel 20bis (nieuw) in te voegen. Het amendement wordt eenparig aangenomen en het artikel 20bis (nieuw) wordt aan de ontwerptekst toegevoegd.

De artikelen 21 en 22 worden zonder besprekking eenparig aangenomen.

Het volledige wetsontwerp, aldus gewijzigd, wordt eenparig aangenomen.

Ingevolge de invoeging van artikel 20bis beslist de commissie het opschrift van het wetsontwerp dienovereenkomstig aan te passen.

Bijgevolg vervalt het toegevoegde wetsvoorstel tot wijziging van artikel 19 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State van 12 januari 1973.

Overeenkomstig het advies van de Conferentie van voorzitters van 3 maart 1999 heeft de Kamer tijdens haar plenaire vergaderingen van 4 en 9 maart 1999 beslist het wetsontwerp terug naar de commissie te verzenden.

Op 10 maart 1999 werden de vier ontwerpteksten voor de tweede maal besproken.

De commissie heeft beslist om alleen de geamendeerde en de nieuwe artikelen te bespreken en heeft de stemming van 24 februari 1999 over de niet-geamendeerde bevestigd.

Op artikel 2 heeft de regering een amendement nr. 19 ingediend dat ertoe strekt het Rekenhof en het Arbitragehof eveneens in te schrijven als instellingen tegen wier administratieve handelingen een beroep tot nietigverklaring kan worden ingesteld.

De heer Reynders stelt vast dat de Raad van State in zijn advies van oordeel is dat moet worden verduidelijkt of ook de ombudsmannen in het toepassingsveld van dit wetsontwerp vallen. Dit zal in ieder geval tot gevolg moeten hebben dat de laatste zin van het amendement nr. 19 wordt geschrapt. De minister gaat daarmee akkoord.

Ingevolge de besprekking dient de regering subamendement nr. 25 in op het amendement nr. 19 dat beoogt de bij wetgevende vergaderingen opgerichte ombudsmannen alsnog in het toepassingsveld van voorliggend wetsontwerp op te nemen. Het subamendement nr. 25 wordt eenparig aangenomen, alsook het gewijzigde amendement nr. 19. Artikel 2, aldus gewijzigd, wordt eenparig aangenomen.

Het amendement nr. 16 van de regering op artikel 16 strekt ertoe artikel 72 van dezelfde gecoördineerde wetten dat de benoemingsvoorwaarden en de diplomavereisten van de griffiers regelt,

zodanig te wijzigen dat deze ten minste titularis moeten zijn van een diploma dat toegang geeft tot de graad 2+.

Het regeringsamendement komt tegemoet aan de vraag van de eerste voorzitter van de Raad van State. Amendement nr. 16 wordt eenparig aangenomen, alsook artikel 16, aldus gewijzigd.

De minister van Binnenlandse Zaken heeft geen bezwaar tegen het amendement nr. 17 van de heren D'hondt en Canon tot invoeging van een artikel 16bis (nieuw), dat de taalvereiste van de diploma's van het juridisch personeel van de Raad van State regelt, maar wijst ertop dat voor het ogenblik de beide eerste referendarissen-afdelingshoofden Nederlandstalig zijn. Daarom dient de regering subamendement nr. 24 in dat voor deze beide ambtsdragers een overgangsregeling instelt. Subamendement nr. 24 wordt eenparig aangenomen, alsoede amendement nr. 17, aldus gewijzigd.

Het amendement nr. 20 dat een artikel 17bis (nieuw) wil invoegen, heeft tot doel tot een duidelijke taakverdeling tussen de korpsoversten van het auditoraat te komen. Het wordt aangenomen met 9 stemmen bij 1 onthouding.

De heren Vanpoucke en Lefevre dienen een amendement nr. 21 in tot invoeging van een artikel 17bis (nieuw) tot regeling van de vergoeding van de ambtsdragers die avond- en weekenddiensten vervullen bij de Raad van State. Dit amendement wordt eenparig aangenomen.

De heren Vanpoucke en Lefevre dienen een amendement nr. 22 in tot invoeging van een artikel 25ter (nieuw). Het amendement strekt ertoe de ambtsdragers bij de Raad van State te vergoeden als zij het bewijs leveren van de kennis van de andere landstaal dan deze waarin hun diploma is gesteld. Het amendement wordt eenparig aangenomen.

Met het amendement nr. 23 wil de regering een artikel 26bis (nieuw) invoegen met het doel artikel 610 van het Gerechtelijk Wetboek in overeenstemming te brengen met de gewijzigde versie van artikel 14 van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973. Het amendement wordt eenparig aangenomen.

Het aldus gewijzigde wetsontwerp wordt eenparig aangenomen.

De toegevoegde wetsvoorstellen vervallen. Al de artikelen van het wetsontwerp tot aanvulling van artikel 14 van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, worden eenparig verworpen.

Mijnheer de voorzitter, collega's, deze morgen werd het voorliggend wetsontwerp opnieuw naar de commissie verzonden. De minister heeft de brief voorgelezen van de eerste voorzitter van de Raad van State. De brief bevat drie bemerkingen. Dientengevolge dient de regering 2 amendementen in. Na overleg in de commissie trekt de regering het amendement in dat ertoe strekte artikel 20 weg te laten. Het andere amendement dat technisch van aard was, wordt goedgekeurd.

Het gehele ontwerp wordt goedgekeurd met 8 stemmen voor en 2 onthoudingen.

De **voorzitter**: Vraagt nog iemand het woord ? (*Non*)

Quelqu'un demande-t-il encore la parole ? (*Non*)

De algemene besprekking is gesloten.

La discussion générale est close.

De commissie stelt voor het wetsontwerp nr. 2021/1 te verwerpen.

Er zal later over dit voorstel tot verwerping worden gestemd.

La commission propose de rejeter le projet de loi n° 2021/1.

Le vote sur la proposition de rejet aura lieu ultérieurement.

Nous passons à la discussion des articles.

Wij vatten de besprekking van de artikelen aan.

Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion des articles. (Rgt 66, 4°)

De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de besprekking van de artikelen. (Rgt 66, 4°) (1960/13)

Het opschrift werd door de commissie gewijzigd in "wetsontwerp tot wijziging van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, van de wet van 5 april 1955 inzake de wedden van de ambtsdragers bij de Raad van State, alsook van het Gerechtelijk Wetboek".

L'intitulé a été modifié par la commission en "projet de loi modifiant les lois sur le Conseil d'Etat, coordonnées le 12 janvier 1973, la loi du 5 avril 1955 relative aux traitements des titulaires d'une fonction au Conseil d'Etat, ainsi que le Code judiciaire".

- *De artikelen 1 en 2 worden artikel per artikel aangenomen.*

- *Les articles 1 et 2 sont adoptés article par article.*

Op artikel 3 werd een amendement nr. 26 ingediend door de heer Georges Clerfayt.

A l'article 3, l'amendement n° 26 a été déposé par M. Georges Clerfayt. (1960/10)

De stemming over het amendement en het artikel 3 wordt aangehouden.

Le vote sur l'amendement et l'article 3 est réservé.

- *De artikelen 4 tot 24 worden artikel per artikel aangenomen.*

- *Les articles 4 à 24 sont adoptés article par article.*

L'amendement n° 27 de M. Georges Clerfayt tend à insérer un article 24bis (nouveau).

Amendement nr. 27 van de heer Georges Clerfayt wil een artikel 24bis (nieuw) invoegen. (1960/10)

Le vote sur l'amendement est réservé.

De stemming over het amendement wordt aangehouden.

L'amendement n° 28 de M. Georges Clerfayt tend à insérer un article 24ter (nouveau).

Amendement nr. 28 van de heer Georges Clerfayt wil een artikel 24ter (nieuw) invoegen. (1960/10)

Le vote sur l'amendement est réservé.

De stemming over het amendement wordt aangehouden.

- *Les articles 25 à 33 sont adoptés article par article.*

- *De artikelen 25 tot 33 worden artikel per artikel aangenomen.*

La discussion des articles est close. Le vote sur les amendements et l'article réservés ainsi que sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.

De artikelsgewijze besprekking is gesloten. Over de aangehouden amendementen en het aangehouden artikel en over het geheel zal later worden gestemd.

Aan de orde is de besprekking van het wetsontwerp betreffende de PWA-arbeidsovereenkomst (2000/1 tot 7).

L'ordre du jour appelle la discussion du projet de loi relatif au contrat de travail ALE (2000/1 à 7).

De algemene besprekking is geopend.

La discussion générale est ouverte.

De heer Pieters, rapporteur, verwijst naar zijn schriftelijk verslag.

voorzitter

De heer Luc Goutry, rapporteur, heeft het woord.

De heer **Luc Goutry** (CVP), rapporteur : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, het spijt me dat ik u heb laten wachten. Ik was echter weerhouden in de commissie voor de Justitie. Het voorliggend wetsontwerp betreffende de PWA-arbeidsovereenkomst is een technisch ontwerp. Al de amendementen van de heer Detienne werden verworpen. Ik verwijst naar het zeer uitgebreid schriftelijk verslag.

De **voorzitter** : De heer Filip Anthuenis heeft het woord.

De heer **Filip Anthuenis** (VLD) : Mijnheer de voorzitter, ik dank de rapporteur voor zijn uitgebreid verslag. Het was écht de moeite waard erop te wachten.

Mevrouw de minister, vooreerst wens ik een misverstand uit de wereld te helpen. In tegenstelling tot uw bewering op de televisie op een mooie zondag, heeft de VLD in de commissie wel degelijk tegen dit ontwerp gestemd. De Vlaamse Liberalen en Democraten hebben zich op de meeste artikels onthouden. Vandaag zullen we dat ook doen.

De inhoud van dit ontwerp verandert niets aan de situatie op het terrein voor de PWA'ers, noch voor de gebruiker.

Het lang verwachte voorstel dat van PWA-arbeid volwaardige arbeid moet maken, lost de verwachtingen duidelijk niet in : volgens de meerderheid niet helemaal, volgens ons helemaal niet.

Mevrouw de minister, de VLD is voorstander van het optimaliseren van de PWA's. Dat deze contracten een *sui generis*-karakter hebben, is niet meer dan logisch gezien het specifiek karakter van het PWA-werk. De uitdaging ligt erin een voldoende flexibele PWA-regeling te verzoenen met het strikte arbeidsrecht. Doch, deze ingreep moet fundamenteel zijn en geen cosmetische operatie zoals dat nu het geval lijkt. Men moet evenwel niet heiliger zijn dan de paus en de logica van gewone arbeidsovereenkomsten blindelings doortrekken naar de PWA's, laat staan dat men er een specifieke hoge raad voor opricht, zoals de collega's van Agalev-Ecolo in de commissie voorstellen.

Mevrouw de minister, het is geen geheim dat het voorstel om aan PWA'ers een arbeidsovereenkomst aan te bieden lange tijd lood in de vleugels heeft gehad, met een aanzienlijke vertraging tot gevolg. Dat is waarschijnlijk de reden waarom dit

wetsontwerp niet volledig voldoet aan uw oorspronkelijke doelstellingen. Dat mag evenwel geen reden zijn om uit te pakken met een pragmatische, dus halfslachtige oplossing. Met dit voorstel verandert er wezenlijk niets, tenzij dan psychologisch in hoofde van de PWA'ers. Waarschijnlijk wordt de administratieve molen hiermee nogmaals verzuwd, maar dat moet nog blijken.

Als het de bedoeling is met dit wetsontwerp een volgende stap te doen in de evolutie van het PWA-werk naar volwaardige arbeid, dan moeten wij betreuren dat de regering niet onmiddellijk opteert voor een meer verregaande regeling, want met deze beleidsoptie riskeert men achter de feiten aan te lopen.

Mevrouw de minister, dat er niets verandert mag ook blijken uit het feit dat het aantal te presteren uren in de PWA's niet wordt aangepast, in tegenstelling tot uw vroegere verklaringen. Nogtans had u een verhoging van het toegelaten aantal arbeidsuren vooropgesteld.

Indien de keuze was gevallen op een meer marktconforme regeling, dan ware dit mogelijk geweest. Een marktconforme regeling zou een einde maken aan de werkloosheidsval waarin de PWA'ers zich momenteel bevinden. Trouwens, het is niet de eerste keer, en tegen alle officiële retoriek in, dat een nieuwe werkloosheidsval wordt geïnstalleerd of dat een bestaande werkloosheidsval wordt versterkt. Terzake verwijst ik naar de recente goedkeuring voor de uitbreiding van het WIGW-statuut naar oudere werklozen - een nieuwe werkloosheidsval -, alsook naar de omslachtige regeling voor de huisbezoeken bij werklozen.

Mevrouw de minister, de gekozen PWA-oplossing biedt geen garantie tegen de werkloosheidsval. De huidige werkloosheidsval blijft behouden. Wij zullen het uit den treuren herhalen, maar de huidige PWA's in de huidige constellatie voldoen niet aan hun doorstromingsdoelstelling en zullen dat ook in de nieuwe constellatie niet doen, temeer omdat u in de commissie beaamde dat de bestaande vrijstellingregeling blijft gelden. Ook wordt een aparte statistiek aangelegd van mensen die in de PWA werkzaam zijn en die niet voor een vrijstelling konden. Het is mijn overtuiging dat dit laatste een van de belangrijkste doelstellingen van de regering is, namelijk een nieuwe statistische ingreep om het aantal officiële werklozen met veel meer dan tienduizend eenheden te verminderen, om zo voor de verkiezingen te kunnen

afklokken onder de 400 000 officiële werklozen. Mijnheer Bonte, dat zou voorwaar een prestatie zijn !

Mevrouw de minister, u hebt in de commissie verklaard dat de niet-vrijgestelde PWA'ers wel beschikbaar zullen blijven voor de arbeidsmarkt. Wij wensen u daarop nog even te wijzen.

Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, reeds van bij de aanvang van mijn uiteenzetting heb ik de positie van de VLD duidelijk bepaald. Aangezien dit wetsontwerp in de PWA-praktijk slechts minieme wijzigingen zal teweegbrengen, krijgt het van de VLD in zijn geheel een onvoldoende.

Le **président** : La parole est à M. Thierry Detienne.

M. **Thierry Detienne** (ECOLO-AGALEV) : Monsieur le président, madame la ministre, chers collègues, nous examinons aujourd'hui le contrat de travail en ALE.

Lors de la création des agences locales pour l'emploi, à la fin des années 80, les écologistes ne se sont pas émus. Pourquoi ? Parce qu'ils estimaient qu'il n'était pas inutile de mettre en place une réglementation permettant à des demandeurs d'emploi souhaitant avoir une activité d'en exercer une lorsque ce libre choix existait dans les communes. Ainsi un cadre étant prévu, ces personnes ne se trouvaient pas en contradiction avec les réglementations.

En 1994, des modifications importantes interviennent par rapport à ce scénario initial.

Vous me permettrez ce retour en arrière car j'estime que c'est une mise en perspective qui peut justifier certaines prises de position actuelles.

En 1994, notre parlement, au corps défendant des écologistes, prévoit une obligation de création d'agence locale pour l'emploi dans toutes les communes.

Il est spécifié que l'inscription des bénéficiaires d'allocation de chômage de longue durée est obligatoire. Il est également précisé que les "petits boulot" proposés sont réglementairement assimilés à un emploi convenable avec les conséquences possibles, notamment en cas de refus. Le parlement vote également la déductibilité fiscale pour les bénéficiaires de ces prestations.

Le nouveau cadre constituant également une étape supplémentaire dans ce que j'appellerais la décentralisation du contrôle des chômeurs.

Le plan d'accompagnement des chômeurs, datant de la même époque, permet d'associer les Communautés et Régions au suivi plus précis des chômeurs, mais avec les sanctions qui peuvent y être assorties.

Avec la création obligatoire des agences locales pour l'emploi dans chaque commune, l'ONEM dispose d'un "pied-à-terre" local, l'agent, chargé d'assurer au quotidien l'administration, ayant un contrat de travail qui le lie à l'ONEM qui est objectivement et hiérarchiquement son employeur.

Ces modifications interviennent dans un contexte politique donné, à un moment où disparaît la sacro-sainte référence du retour au plein emploi dans les discours politiques.

De l'aveu des partis traditionnels, il y a, parmi les bénéficiaires des allocations de chômage, un pourcentage irréductible de personnes qui ne pourront plus être insérées dans les circuits du travail.

Au moment où le parlement met en place la nouvelle réglementation sur les agences locales pour l'emploi, on fait son deuil du retour au plein emploi et on imagine des filières de "relégation" pour les personnes qui "restent sur le carreau" et qui y resteront à long terme.

A l'époque, il y a eu, dans ce parlement, une polémique sur les sanctions qui pourraient être infligées aux personnes qui refusent ces petits boulot. Même si les textes de loi parlent d'emplois convenables, et d'inscription obligatoire, un accord politique a été trouvé au sein de la majorité selon lequel aucune sanction ne serait appliquée ou, du moins, que l'on privilégierait le caractère volontaire dans les demandes des chômeurs qui voudraient y prêter.

En fait, à l'époque, le nouveau cadre des agences locales pour l'emploi nous a été présenté comme une transition vers des emplois véritables. On pouvait dire, en sublimant, qu'on allait créer des laboratoires au niveau local qui permettraient de mettre en évidence des besoins non couverts aujourd'hui et qui pourraient, à terme, déboucher sur la création d'emplois véritables.

Que peut-on dire cinq ans plus tard ? Qu'il y a eu, bien sûr, une croissance spectaculaire du nombre d'heures prestées en agence locale pour l'emploi. Et on ne peut pas dire que la formule ait quantitativement échoué.

Mais aujourd'hui, le gouvernement et la majorité veulent répondre aux critiques portant sur l'absence de statut en faveur des prestataires. En effet, ces personnes

ont été satisfaites de pouvoir exercer certaines activités sans enfreindre la réglementation du chômage, mais elles regrettent de ne pas bénéficier d'un véritable statut.

Au départ, les ALE ne constituaient qu'un processus de transition, mais le contrat de travail en ALE qui nous est proposé aujourd'hui va permettre de donner un caractère définitif à ces prestations.

Neuf emplois sur dix prestés en ALE ne pourraient pas prétendre être transformés en contrats de travail normaux étant donné la nature des travaux prestés, le cadre dans lequel ils sont exercés et le fait qu'il s'agit avant tout du transfert d'une partie du travail au noir vers ce que j'appellerai le "travail au gris".

Cependant le titre du projet de loi laisse espérer que ce souhait de disposer d'un véritable statut sera rencontré. Je relis ce titre qui vaut son pesant d'or : "Projet de loi relatif au contrat de travail en ALE". On peut donc supposer qu'il s'agira d'un véritable contrat de travail. Pourtant, après analyse, nous sommes forcés de déchanter pour plusieurs raisons.

Tout d'abord, le contrat de travail, tel qu'il est prévu, ne lie pas le bénéficiaire des travaux effectués. Ce point est pourtant essentiel car c'est précisément entre les bénéficiaires et les prestataires que des litiges pourraient survenir. Il pourrait y avoir insatisfaction par rapport au travail, non respect de la rémunération ou encore non respect des conditions normales quant à l'exercice du travail.

Vous pourriez me répondre qu'il faut faire preuve de souplesse en la matière car une série de situations pourraient se présenter vis-à-vis desquelles il n'est pas possible de prévoir des règles administratives collant à la réalité. Mais, comme je l'ai expliqué en commission, je me suis intéressé, dans la législation du travail, à la réglementation la plus proche de celle qui nous occupe aujourd'hui, à savoir le contrat de travail intérimaire. Pour respecter la souplesse requise dans le travail intérimaire où il faut pouvoir répondre rapidement aux besoins, on a prévu un double contrat de travail. Le premier lie le travailleur à l'agence de travail intérimaire et le second lie le travailleur et son employeur temporaire. Dans ce cas-ci, un tel contrat n'est pas prévu. Aucun document ne lie simultanément l'ALE, le prestataire et le bénéficiaire du travail. Mme la ministre nous a assuré qu'un contrat parallèle serait signé entre l'ALE et le bénéficiaire des travaux. Mais pourquoi

ne pas prévoir un contrat liant les trois parties ? Je crains que le type de contrat prévu ne donne que peu de valeur aux engagements contractuels. C'est un premier élément.

Deuxième élément : outre le fait qu'il ne lie pas le bénéficiaire des prestations, le contrat de travail en ALE ne mentionne nullement le lieu, la date et la durée du travail. En quelque sorte, il s'agit d'un contrat de travail virtuel. C'est à l'amiable que seront précisés le lieu, la période et la durée des prestations, ainsi que leur nature.

Troisième élément : le contrat de travail en ALE prévoit explicitement qu'un certain nombre de dispositions de la législation sur le contrat de travail ne sont pas applicables. Tout d'abord, aucune cotisation sociale n'est prévue. On sait qu'une heure de travail en ALE représente un coût allant de 200 à 300 francs, selon le tarif déterminé par la commune. Aujourd'hui, une partie du tarif de l'heure prestée sert à financer le système social en général. Dès lors, cette partie revenant à l'ONEM aurait pu être convertie en cotisations sociales de façon à ce que des droits sociaux puissent être provisionnés.

Ce n'est pas le cas et nous le regrettons. Voici un contrat de travail sans cotisations sociales.

Par ailleurs, il n'y a pas de protection de la rémunération. Vous me direz qu'il y a une rémunération minimale garantie, constituée par les allocations de chômage. Mais pour ce qui est du complément de revenu lié aux prestations - qui, rappelons-le peut être de 6 950 francs maximum par mois -, il n'y a aucune garantie en cas de non-paiement. Madame la ministre, vous avez affirmé que l'agence locale pour l'emploi était censée payer. Mais à défaut d'avoir un contrat qui lie l'ensemble des parties, nous vous souhaitons bonne chance pour obtenir gain de cause sur ce terrain en cas de non-paiement ou de contestation. La charge de la preuve incombera toujours au travailleur. Et notons aussi qu'il n'y aura aucune protection de la rémunération constituée par l'apport des prestations en cas de maladie.

Autre élément que nous pointons : il n'y a aucune limitation quant à l'emploi du temps. Le travail du week-end et en soirée est implicitement autorisé. Il n'y a aucune disposition en matière de prévention, de sécurité et d'hygiène. Au cours des débats que nous avons eus, il a été souligné que le règlement général sur la protection des travailleurs précise que les travaux effectués par des domestiques et gens de maison ne sont pas couverts. Et comme ceux-ci

constituent l'immense majorité des prestations dans le cadre des agences locales pour l'emploi, ils ne sont donc pas implicitement couverts.

De plus, nous avons insisté sur le fait qu'il n'y avait aucun lieu de concertation officiel. Y a-t-il une commission paritaire compétente ? Nous avons proposé, pour pallier ce manque, de créer un conseil supérieur des agences locales pour l'emploi, de manière à ce que les problèmes puissent être gérés de façon structurelle et qu'il existe un lieu pour réfléchir aux améliorations qui devront être apportées au contrat qui nous est proposé ici.

Enfin, un flou énorme subsiste quant à la tenue des documents sociaux.

En résumé, quelle valeur attribuons-nous à ce contrat de travail en ALE ? En fait, il s'agit d'un contrat de travail vidé de sa substance, de son contenu, voire même de sa raison d'être. Il énumère des obligations pour les prestataires, sans apporter aucun droit supplémentaire par rapport à la situation existante.

Face à ce constat, il nous semble qu'il existe deux solutions.

Soit on amende le texte en y replaçant des dispositions élémentaires de la législation ordinaire sur les contrats de travail. C'est d'ailleurs une requête, parmi d'autres, exprimée aujourd'hui par les organisations syndicales. C'est dans ce sens que vont les amendements que nous avons déposés.

Soit on arrête de faire illusion, en appelant les choses par leur nom. Certes, il n'est pas mauvais qu'il existe un contrat d'activité liant des prestataires et bénéficiaires de petits boulot en ALE, mais était-il nécessaire de faire un projet de loi pour atteindre cet objectif ? Non, il n'y avait aucune raison de faire une loi.

Comme l'a précisé l'orateur précédent, Mme la ministre nous a dit que les personnes qui prestaient en agences locales pour l'emploi ne seraient plus comptabilisées parmi les chômeurs complets indemnisés, dont le sacro-saint chiffre nous est annoncé mensuellement. Ces travailleurs seraient recensés dans une colonne séparée. Dès lors, pour connaître le nombre réel de chômeurs, nous devrons dorénavant additionner ces deux catégories.

Madame la ministre, chers collègues, personne n'est dupe du subterfuge. Vous jouerez sur les chiffres, vous allez essayer de faire croire qu'il s'agit d'un contrat de travail. Mais je pense, madame la ministre, que vous n'arrivez pas à faire croire aux

chômeurs prestataires, qui ont l'expérience de l'arnaque des petites annonces trompeuses, qu'ils ont désormais entre les mains un contrat de travail digne de ce nom.

Alors, beaucoup de bruit pour rien. Nous regrettons surtout que, concrètement, il n'y ait pas d'amélioration véritable pour les personnes concernées.

De voorzitter : De heer Hans Bonte heeft het woord.

De heer Hans Bonte (SP) : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik wil eigenlijk alleen een aantal verklaringen van vorige sprekers weerleggen en dan vooral die van collega Anthuenis.

Volgens mij is dit wel een belangrijk wetsontwerp dat wel een aantal wijzigingen inhoudt voor de betrokkenen. Er wordt vooral een stap voorwaarts gezet op het vlak van de waardering voor het PWA-werk. Ik ben ervan overtuigd dat dit wetsontwerp geen eindpunt vormt in de regeling van de PWA-overeenkomst. In de toekomst zal ongetwijfeld nog verder moeten worden gesleuteld aan de juridische vorm. Vandaag is het daarvoor misschien nog iets te vroeg.

Mevrouw de minister, ik wil van de gelegenheid gebruik maken om twee politieke bedenkingen te maken. Ten eerste, het belang van dit wetsontwerp moet wellicht worden gezocht in het feit dat de PWA'ers het gevoel zullen krijgen dat ze waardevol werk leveren. Het begrip "loon" is volgens mij in dit verband ook heel belangrijk voor de betrokkenen opdat zij zich niet langer als werkloze zouden beschouwen. Dit probleem stellen we trouwens ook vast bij de doorstromingsprojecten. Ook op dat vlak merk je dat mensen die bijvoorbeeld een viervijfde contract hebben, zich nog steeds een werkloze voelen omdat ze hun werkloosheidssuitkering behouden. Dit zorgt niet alleen voor praktische problemen maar het is ook psychologisch niet te onderschatten. Ik betreur dan ook dat u in uw antwoord op mijn mondelinge vraag terzake niet bent ingegaan op mijn suggestie om ook op dat vlak te zoeken naar een oplossing waarbij de betrokkenen gewoon een loon ontvangen. De sector wijst mij op het feit dat dit misschien wel een van de oorzaken is van de wervingsproblemen voor doorstromingsprojecten.

Een tweede bedenking heeft betrekking op de werkloosheidsvallen. Ik hoop dat de regering nog tijdens deze legislatuur de tijd vindt om ook op dat vlak een

aantal maatregelen te treffen. Volgens mij wordt dagelijks aangetoond dat iets moet worden gedaan aan de zogenoemde dualiteit op onze arbeidsmarkt : enerzijds grote groepen mensen die vruchteloos op zoek zijn naar werk en anderzijds vacatures die niet opgevuld raken. Met een aantal precieze ingrepen kan een oplossing terzake worden gevonden. De meerderheid heeft ook in die optiek een resolutie ingediend waarin een aantal van dergelijke stappen staan vermeld. Ik hoop dat nog tijdens deze legislatuur een discussie kan worden gevoerd over die problematiek.

Le président : La parole est à M. Jean-Marc Delizée.

M. Jean-Marc Delizée (PS) : Monsieur le président, madame la ministre, chers collègues, plusieurs intervenants sont revenus sur la genèse des ALE et l'évolution de ce statut pour définir leur position à l'égard du projet de contrat de travail ALE.

Les socialistes voient dans les ALE des qualités, mais aussi des défauts. Certains en sont de chauds partisans tandis que d'autres sont plus réservés sur leur fonctionnement actuel.

Un des avantages des ALE est qu'elles ont révélé l'existence d'une demande importante, partiellement solvable, de services de proximité. Mais ces "petits boulot" doivent se transformer, avec le temps, en vrais emplois.

Pour les chômeurs qui travaillent dans le cadre des ALE, cela représente un revenu supplémentaire qui est loin d'être négligeable.

Les ALE ont également joué un rôle de resocialisation et de remotivation pour des hommes et des femmes que l'étranglement du marché du travail avait mis hors jeu.

Par contre, à l'heure actuelle, les ALE n'offrent aucune garantie de qualité à l'utilisateur, ne répondent pas de manière permanente aux besoins exprimés par celui-ci et n'offrent pas de perspectives d'emploi stable au travailleur. Les ALE contribuent à une forme de dérégulation du marché de l'emploi par l'émergence d'un circuit de travail non professionnel qui est peu, sinon pas contrôlé. Ce système génère également des pièges à l'emploi et, par le biais de l'incitant fiscal, il profite davantage à ceux qui en ont sans doute le moins besoin.

Le Conseil national du travail (CNT) estime que "l'occupation dans le cadre des ALE ne peut constituer la solution unique à apporter au fait de l'émergence

et du développement dans notre société des services de proximité". Plus fondamental encore est le fait que le CNT souhaite examiner la manière dont les circuits réguliers de travail, privés ou publics, pourraient prendre le relais du système actuel. Il conviendra de répondre favorablement à cette demande des partenaires sociaux.

Dans l'état actuel des choses, nous pouvons admettre que les ALE ont un certain rôle à jouer dans l'émergence d'un marché cohérent et structuré de services porteurs d'emplois. Dans ce contexte, il est nécessaire de maintenir temporairement une certaine souplesse par rapport à la rigueur du droit du travail, et donc de veiller à ce que le contrat ALE soit adapté.

Tout contrat repose, par nature, sur le libre consentement des parties. Nous vivons donc une forme de contradiction incontournable. Il y a une antinomie manifeste dans la volonté de contractualiser le travail en ALE dans la mesure où il peut exister une obligation de prêter au terme de la cascade des priorités actuellement définies par circulaire ministérielle.

Ainsi, les chômeurs de longue durée inscrits d'office à l'ALE n'auront pas le choix lorsqu'ils seront appelés à exercer une activité dite "convenable". Ce sera soit le contrat, soit la sanction !

L'obligation de contracter est aussi en opposition avec le texte même du projet puisque le travailleur a le droit de résilier le contrat moyennant un préavis de sept jours et sans devoir justifier les raisons qui motivent la rupture.

Il est sans doute utile d'inviter les chômeurs qui répondent aux conditions à se présenter à l'ALE et à y effectuer des prestations afin qu'ils puissent se faire une opinion personnelle sur la manière dont ces agences fonctionnent.

Le projet aurait certainement gagné en cohérence s'il avait rompu avec le mécanisme de la contrainte pour rétablir le libre choix des parties et garantir, en conséquence, une relation de travail réellement contractuelle.

On ne le dira jamais assez, ce qui conditionne la nature d'un emploi réside dans les rapports sociaux qui le valident, lui confèrent un profil, un statut avec qualification, protection et rémunération.

Jusqu'à présent, il faut bien constater que cette exigence n'a pas été rencontrée. Le contrat de travail ALE n'offre pas de véritable espoir de promotion, il ne s'agit pas réellement d'un contrat de travail, ces aspects constituant des éléments-clés d'un

véritable emploi. Les ALE risquent surtout de devenir l'expression d'un profond défaitisme : aux chômeurs que l'on juge impossibles à reclasser, on ne propose pas une issue, mais un dépannage qui risque fort de devenir permanent.

A ce propos, je voudrais mettre en garde, comme je l'ai fait en commission des Affaires sociales, contre une recommandation du Conseil supérieur de l'emploi qui, dans son avis sur les pièges à l'emploi, semble vouloir faire un tri entre les chômeurs "récupérables" et "les autres". Pour les premiers, le régime ALE ne devrait constituer qu'une étape transitoire dans leur recherche d'un emploi à part entière dans le circuit traditionnel du marché de l'emploi, tandis que pour les seconds, le statut ALE pourrait être accordé à titre définitif. Cette réflexion me paraît dangereuse à plus d'un titre.

D'une part, elle dévalorise la fonction sociale de l'ALE, en insinuant qu'il existe des activités "sur mesure" qui collent au profil de travailleurs réputés difficiles. D'autre part, il est clair que, si le statut ALE est appelé à se figer dans l'occupationnel "amélioré", toute la dynamique du développement des services de proximité et de la création de nouveaux emplois sera enrayer.

Pour nous, la problématique s'inscrit obligatoirement dans une perspective évolutive qui devra déboucher, à terme, sur autre chose que l'institutionnalisation d'une situation de chômage. Il s'agit de créer de vrais emplois qualifiés et rémunérés aux barèmes de la commission paritaire du secteur concerné, ce qui soulève aussi, bien entendu, le problème de la professionnalisation des emplois de proximité. Il s'agit aussi - et c'est un élément important - de briser le lien organique avec le chômage, en redéfinissant les missions des ALE, par exemple en leur donnant un rôle de consultant et de placement ou, mieux encore, en les transformant en entreprises d'insertion ou à finalité sociale.

En conclusion, le groupe socialiste apportera son soutien à ce texte, mais un soutien mesuré et prudent.

A M. Detienne qui estime que l'on évolue vers un statut définitif, je répondrai qu'en politique, rien n'est jamais définitif. Comme certains intervenants l'ont fait remarquer en commission, notamment Mme D'Hondt et M. Bonte, le projet de loi qui nous est proposé aujourd'hui doit être considéré comme une étape, comme un texte qui ne peut porter préjudice à la volonté d'étendre à l'avenir le champ d'application de la législation du travail

et de la sécurité sociale aux nouvelles formes de travail et, en particulier, aux services de proximité. Pour nous, cette réflexion résume toute la problématique, et c'est d'abord en prenant au sérieux l'offre et la demande de travail de proximité que l'on pourra atteindre cet objectif d'égalité et de reconnaissance sociale.

De **voorzitter** : De minister heeft het woord.

Mevrouw **Smet**, minister van Tewerkstelling en Arbeid, belast met het Beleid van gelijke kansen voor mannen en vrouwen : Mijnheer de voorzitter, mijne heren, uit respect voor degenen die in dit debat het woord hebben gevoerd, wens ikzelf, zeker met het einde van deze legislatuur in het vooruitzicht, een aantal bedenkingen te formuleren.

Voorafgaandelijk bedank ik overigens de rapporteur voor zijn uitstekend schriftelijk verslag.

Mijnheer de voorzitter, de operatie-PWA - het is inderdaad een hele operatie geweest die verscheidene jaren in beslag heeft genomen - is, ten eerste, tot nu toe een succes geweest, ook al kunnen er nog verbeteringen worden aangebracht. De PWA's zijn een succes omdat wij hiermee tegemoet zijn gekomen aan de verzuuchtingen van een groot deel van de huishoudens die op zoek waren naar hulp in het huishouden en in de tuin. Tegelijk hebben wij de mogelijkheid geschapen dat werklozen zich terug inschakelen en legaal wat kunnen bijverdienen. Ongeveer 102 000 huishoudens doen een beroep op een PWA'er. Wanneer men weet dat er in naar schatting 300 000 tot 400 000 huishoudens huishoudelijke hulp in het zwart wordt verricht, dan hebben wij toch een gedeelte daarvan kunnen uitmaken. Ook een aantal gemeenten, scholen, VZW's, tezamen een 8 000-tal, worden met een PWA'er geholpen. Dit betekent voor 42 000 werklozen en bestaansminimumtrekkers werk.

Men kan dus werkelijk spreken van een uitstekend resultaat. Nochtans is het, mijns inziens, nog onvoldoende : er kan in die sector nog veel meer arbeid worden gewit. Ik moet daar wel aan toevoegen dat de vraag in sommige gemeenten groter is dan het aanbod, soms zelfs tot het dubbele. Dat is een van de problemen.

Tweede beschouwing, ik beschouw dit werk als normaal professioneel werk, in tegenstelling tot sommigen die vroeger ook de job van onthaalnoeder enzovoort als minderwaardig werk beschouwden, wat ik eveneens normale arbeid noem. Het moet trouwens nog

Smet

verder als normale arbeid worden uitgebouwd, waar wij met deze tekst werk van maken. Hier ligt een markt open door de vele tweeverdienersgezinnen. Wij kunnen dus een nieuw arbeidscircuit uitbouwen met heel wat potentieel.

Ten derde, meteen rijst de vraag hoe men een goed systeem kan uitbouwen. De heer Detienne maakte de vergelijking met de interimsector, die volgens mij al te verscheiden is. Welnu, die vergelijking gaat, mijns inziens, minder op dan een vergelijking met de sectoren die hulp aan huis verlenen en de arbeidstijd eveneens op een specifieke manier invullen, zoals de poethulp van Familiehulp en van de OCMW's. Vandaar ook dat deze diensten zich in het begin eerder terughoudend opstellen - de heer Detienne heeft daarover trouwens destijds ook het woord genomen - tegenover de PWA's, omdat ze de concurrentie ervan vreesden.

Le président : La parole est à M. Thierry Detienne.

M. Thierry Detienne (ECOLO-AGALEV) : Monsieur le président, madame la ministre, en commission, vous avez déclaré que cette formule est, pour vous, la plus proche du contrat de travail des aides familiales. Je voudrais, néanmoins, faire remarquer que le contrat des aides familiales est un véritable contrat de travail, qui ne comprend donc pas toutes les dispositions dérogatoires prévues par le contrat de travail en ALE que vous demandez aujourd'hui au parlement de voter.

Par ailleurs, j'insiste également sur le fait que dans le cadre du contrat qui lie une aide familiale à l'organisation, la maîtrise des affectations est assurée ainsi qu'un souci de garantir la formation des prestataires et de leur assigner des missions auprès de diverses personnes. C'est extrêmement important. Certes, on pourrait se rapprocher de ce genre de contrat et je suis d'accord avec votre raisonnement, mais pourquoi n'avez-vous alors pas prévu les éléments à caractère qualitatif qui caractérisent les services d'aide familiale ? Notre collègue Delizée a dénoncé les pièges de ce contrat et, en quelque sorte, le mauvais emploi a chassé le bon.

Je vous rappelle, puisque vous faites allusion au contrat de travail des aides familiales, que dans un certain nombre de cas, les services d'aide familiale ont été les premières victimes de la concurrence des services offerts dans les agences locales pour l'emploi.

A plusieurs reprises, je vous ai donné l'exemple de la commune de Braine-le-Comte, où on a diminué le nombre de personnes prestant dans les services d'aide familiale officiels en prétextant une diminution de la demande, pour les diriger vers l'agence locale pour l'emploi. C'est l'exemple même du mauvais emploi qui a chassé le bon.

De voorzitter : De minister heeft het woord.

Minister Smet : Ik denk dat iedereen op de hoogte is van het contract van de gezinshulp. Er bestaat wel degelijk een verschil tussen een PWA en gezinshulp.

Indien we met dit systeem waren gestart in gewone huishoudens met dezelfde kosten en op dezelfde manier als gezinshulp, hadden we het nooit zover gebracht. Er werd volgens mij op een juiste manier gebruik gemaakt van de PWA's die reeds bestonden. Ze werden beter en op een veel grotere schaal uitgebouwd.

Een andere optie was eveneens mogelijk geweest. We hadden bijvoorbeeld normale arbeidsovereenkomsten kunnen introduceren. Ik heb gekozen voor het huidige systeem, dat een groot succes is gebleken, juist omwille van zijn soepelheid.

Als we de vraag willen doen toenemen tegen een niet al te hoge kostprijs, wat toch de doelstelling van de regering was, mogen we de gebruiker niet te veel laten betalen, zo niet zal hij verder gebruik maken van het zwartwerkcircuit. De werkloze moet een voldoende groot supplement worden aangeboden als extra-stimulans naast de werkloosheidsvergoeding, wat is gebeurd. Het systeem mag evenmin een werkloosheidsval doen ontstaan.

Het is een hele evenwichtsoefening om al die verschillende aspecten met elkaar te verzoenen en het systeem te laten werken.

Ik denk dat de heer Bonte het juist formuleerde toen hij zei dat psychologisch een grote stap werd gezet. Het betekent een erkenning van de overheid. De overheid wil het systeem als volwaardig werk valoriseren door het aanbieden van een arbeidsovereenkomst, zelfs al is dit in de huidige omstandigheden een ad hoc arbeidsovereenkomst. Er wordt door de overheid een duidelijk engagement aangegaan.

De stap is dus wel degelijk zeer belangrijk. Getuige daarvan is het feit dat de sociale partners in de Nationale Arbeidsraad, waaronder de vakbonden, daarover hun akkoord hebben gegeven.

Maar ik weet ook dat de mogelijkheid om het systeem nog beter uit te werken, open blijft.

De voorzitter : De algemene besprekking is gesloten.

La discussion générale est close.
Wij vatten de besprekking van de artikelen aan.

Nous passons à la discussion des articles.

Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion des articles. (Rgt 66, 4°)

De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de besprekking van de artikelen. (Rgt 66, 4°) (2000/7)

- *De artikelen 1 tot 3 worden artikel per artikel aangenomen.*

- *Les articles 1 à 3 sont adoptés article par article.*

Op artikel 4 werden de amendementen nrs. 2, 1 en 3 ingediend door de heren Joos Wauters en Thierry Detienne.

A l'article 4, les amendements n°s 2, 1 et 3 ont été déposés par MM. Joos Wauters et Thierry Detienne. (2000/2)

Vraagt iemand het woord ?

Quelqu'un demande-t-il la parole ?

La parole est à M. Thierry Detienne.

M. Thierry Detienne (ECOLO-AGALEV) : Monsieur le président, j'aimerais quand même préciser le sens de nos amendements, même si leur sort ne sera pas réglé maintenant.

En commission, nous avons introduit une série d'amendements, que nous réintroduisons en séance plénière, visant à insérer dans le contrat ALE les dispositions figurant habituellement dans tout contrat de travail.

J'ai bien entendu la réponse de Mme la ministre. Ce que nous lui reprochons, c'est d'utiliser indûment l'appellation "contrat de travail".

De deux choses l'une, soit on y ajoute des éléments manquants qu'on a voulu soustraire par dérogation au régime général du contrat de travail, soit on ne parle pas de contrat de travail.

Je vous épargnerai la lecture et la justification de tous nos amendements.

Toutefois, je voudrais insister sur ce qui suit.

Notre amendement n° 16 vise à remplacer le mot "employeur" dont on affuble l'agence locale pour l'emploi par le terme "organisateur" et le mot "travailleur" par le mot "prestataire".

Thierry Detienne

Notre amendement n° 17 vise à remplacer les mots "le contrat de travail ALÉ" par les mots "la convention d'activités ALE".

A défaut d'inscrire des dispositions générales normalement comprises dans un contrat de travail, ayons au moins le courage des mots !

S'il est utile de prévoir une convention, il n'est pas nécessaire pour cela d'élaborer une loi. Appelons un chat un chat et ne galvaudons pas les termes légaux : le "contrat de travail" est un concept juridique bien précis !

En le mettant à toutes les sauces, on crée un précédent et, ce qui est plus grave, on ne respecte pas les gens qui seront appelés à signer un tel document.

Le président : Le vote sur les amendements et l'article 4 est réservé.

De stemming over de amendementen en het artikel 4 is aangehouden.

- *Les articles 5 à 13 sont adoptés article par article.*

- *De artikelen 5 tot 13 worden artikel per artikel aangenomen.*

L'amendement n° 4 de M. Thierry Detienne tend à insérer un article 13bis (nouveau).

Amendement nr. 4 van de heer Thierry Detienne wil een artikel 13bis (nieuw) invoegen. (2000/2)

Le vote sur l'amendement est réservé.

De stemming over het amendement wordt aangehouden.

L'amendement n° 5 de M. Thierry Detienne tend à insérer un article 13ter (nouveau).

Amendement nr. 5 van de heer Thierry Detienne wil een artikel 13ter (nieuw) invoegen. (2000/2)

Le vote sur l'amendement est réservé.

De stemming over het amendement wordt aangehouden.

L'amendement n° 6 de M. Thierry Detienne tend à insérer un article 13quater (nouveau).

Amendement nr. 6 van de heer Thierry Detienne wil een artikel 13quater (nieuw) invoegen. (2000/2)

Le vote sur l'amendement est réservé.

De stemming over het amendement wordt aangehouden.

L'amendement n° 7 de M. Thierry Detienne tend à insérer un article 13quinquies (nouveau).

Amendement nr. 7 van de heer Thierry Detienne wil een artikel 13quinquies (nieuw) invoegen. (2000/2)

Le vote sur l'amendement est réservé.

De stemming over het amendement wordt aangehouden.

A l'article 14, l'amendement n° 8 a été déposé par M. Thierry Detienne.

Op artikel 14 werd een amendement nr. 8 ingediend door de heer Thierry Detienne. (2000/2)

Le vote sur l'amendement et l'article 14 est réservé.

De stemming over het amendement en het artikel 14 wordt aangehouden.

- *Les articles 15 à 18 sont adoptés article par article.*

- *De artikelen 15 tot 18 worden artikel per artikel aangenomen.*

A l'article 19, l'amendement n° 9 a été déposé par M. Thierry Detienne.

Op artikel 19 werd een amendement nr. 9 ingediend door de heer Thierry Detienne. (2000/2)

Le vote sur l'amendement et l'article 19 est réservé.

De stemming over het amendement en het artikel 19 wordt aangehouden.

- *L'article 20 est adopté.*

- *Artikel 20 wordt aangenomen.*

A l'article 21, l'amendement n° 10 a été déposé par M. Thierry Detienne.

Op artikel 21 werd een amendement nr. 10 ingediend door de heer Thierry Detienne. (2000/2)

Le vote sur l'amendement et l'article 21 est réservé.

De stemming over het amendement en het artikel 21 wordt aangehouden.

L'amendement n° 11 de M. Thierry Detienne tend à insérer un article 21bis (nouveau).

Amendement nr. 11 van de heer Thierry Detienne wil een artikel 21bis (nieuw) invoegen. (2000/2)

Le vote sur l'amendement est réservé.

De stemming over het amendement wordt aangehouden.

- *L'article 22 est adopté.*

- *Artikel 22 wordt aangenomen.*

L'amendement n° 15 de M. Thierry Detienne tend à supprimer les articles 23, 24 et 25.

Amendement nr. 15 van de heer Thierry Detienne wil artikelen 23, 24 en 25 weglaten. (2000/2)

Le vote sur l'amendement et les articles 23, 24 et 25 est réservé.

De stemming over het amendement en de artikelen 23, 24 en 25 wordt aangehouden.

A l'article 26, l'amendement n° 12 a été déposé par M. Thierry Detienne.

Op artikel 26 werd een amendement nr. 12 ingediend door de heer Thierry Detienne. (2000/2)

Le vote sur l'amendement et l'article 26 est réservé.

De stemming over het amendement en het artikel 26 wordt aangehouden.

- *L'article 27 est adopté.*

- *Artikel 27 wordt aangenomen.*

A l'article 28, les amendements n°s 13 et 14 ont été déposés par M. Thierry Detienne.

Op artikel 28 werden de amendementen nrs. 13 en 14 ingediend door de heer Thierry Detienne. (2000/2)

Le vote sur les amendements et l'article 28 est réservé.

De stemming over de amendementen en het artikel 28 wordt aangehouden.

- *Les articles 29 à 32 sont adoptés article par article.*

- *De artikelen 29 tot 32 worden artikel per artikel aangenomen.*

La discussion des articles est close. Le vote sur les amendements et les articles réservés ainsi que sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.

De artikelsgewijze besprekking is gesloten. Over de aangehouden amendementen en artikelen en over het geheel zal later worden gestemd.

Ordre des travaux

Regeling van de werkzaamheden

Le président : Conformément à l'avis de la Conférence des présidents de ce matin, je vous propose d'inscrire à l'ordre du jour de la séance plénière de demain après-midi, après les questions orales, une communication du gouvernement sur "la situation au Kosovo" suivie d'un mini-débat.

président

Overeenkomstig het advies van de Conferentie van voorzitters van vandaag, stel ik u voor op de agenda van de plenaire vergadering van morgenmid-dag, na de mondelinge vragen, een mededeling van de regering over "de toestand in Kosovo" in te schrijven, gevolgd door een minidebat.

Pas d'observations ?

Geen bezwaar ?

Il en sera ainsi.

Aldus zal geschieden.

l'accès à l'emploi et aux possibilités de promotion, l'accès à une profession indépendante et les régimes complémentaires de sécurité sociale (2058/1 et 2).

Ik stel u voor één enkele besprekking aan deze twee wetsontwerpen te wijden. (*Instemming*)

De algemene besprekking is geopend.

La discussion générale est ouverte.

Mme Burgeon, rapporteuse, se réfère à son rapport écrit.

La parole est à M. Thierry Detienne.

M. Thierry Detienne (ECOLO-AGALEV): Monsieur le président, madame la ministre, chers collègues, on ne peut que se réjouir du fait que les directives européennes relatives à l'égalité des chances entre hommes et femmes en matière d'accès à l'emploi et d'emplois soient mises en oeuvre au niveau belge.

Des dispositions existent déjà dans notre législation. Elles garantissent, par exemple, l'égal accès des femmes et des hommes aux offres d'emploi et condamnent les discriminations.

Au-delà de l'affirmation des principes, on est encore loin, dans la réalité, du respect des valeurs affirmées dans ces dispositions.

Il est important, selon nous, de renforcer la législation dans ce sens. Et on doit s'inquiéter du fait que les réglementations, qui permettent de porter plainte déjà aujourd'hui contre les employeurs qui ne respectent pas les dispositions prévues soient trop peu utilisées.

Les écologistes ont été très attentifs à l'introduction d'un droit d'ester en justice pour les organisations syndicales.

Madame la ministre, nous ne comprenons pas que ce même droit ne soit pas accordé aux associations féminines. Pourquoi sommes-nous attachés à ce principe ? Nous savons que si les organisations syndicales ont, en quelque sorte, pris le relais de la lutte féminine, la dynamique propre aux organisations féminines reste importante et permet de maintenir la pression sur cette problématique. Ce n'est pas inutile.

De plus, vous l'avez reconnu - cela figure dans les documents parlementaires -, le gouvernement avait prévu l'extension du droit d'ester en justice aux associations féminines. Il ne s'agit donc pas d'une proposition originale des écologistes mais simplement d'un rappel. En effet, cette disposition figurait dans l'avant-projet de loi.

Le conseil pour l'égalité des chances a émis un avis unanime en faveur du droit d'ester en justice pour les associations féminines. Mais le Conseil national du Travail ne l'a pas entendu de cette oreille et a demandé que cette disposition soit retirée.

Mme la ministre nous a dit, en commission, qu'un accord était intervenu au sein du gouvernement, donc de la majorité, pour garder le texte tel que corrigé par le Conseil national du Travail.

Vous me permettrez, madame la ministre, d'émettre deux commentaires à ce sujet.

Tout d'abord, on rate ainsi une bonne occasion de renforcer une dynamique générale qui accorde le droit d'ester en justice à des associations autres que les organisations syndicales qui représentent les citoyens. Je vous rappelle le précédent que constitue le droit d'ester en justice pour les associations de protection de l'environnement ainsi que pour les associations de défense des consommateurs.

De plus, on aurait accentué un courant général qui, selon nous, va dans la direction d'un renforcement de la citoyenneté et de la participation de tous. Il n'est pas question ici d'organiser une concurrence entre les organisations syndicales et des associations féminines. Mais logiquement et dans l'intérêt général, nous considérons qu'elles ont un rôle complémentaire à jouer.

Vous avez dit en commission, madame la ministre, ainsi que d'autres collègues, que vous étiez fondamentalement favorable à cette disposition. En fait, personne n'a défendu avec conviction la suppression du droit d'ester en justice pour les associations féminines. Pourtant, il existe un accord à ce sujet au sein de la majorité et ce n'est pas la première fois que cela arrive dans ce parlement.

Une disposition, d'ailleurs prévue initialement par le gouvernement, est jugée fondamentalement positive par l'ensemble des groupes et n'est pas votée en raison d'un veto extérieur. Vous me permettrez donc de dire ici que le Conseil national du Travail n'a pas à tenir lieu de parlement et ce d'autant plus que l'on peut considérer - sans vouloir faire de procès d'intention - que dans ce cas, il était juge et partie. C'est dans ce parlement que les décisions doivent être prises et je trouve malsain que, lorsqu'il y a consensus au parlement sur un point, on se prive de le voter pour céder à une demande provenant de l'extérieur.

Wetsontwerpen en -voorstellen (voortzetting)

Projets et propositions de loi (continuation)

De **voorzitter**: Aan de orde is de besprekking van het :

- **wetsontwerp op de gelijke behandeling van mannen en vrouwen ten aanzien van de arbeidsvoorwaarden, de toegang tot het arbeidsproces en de promotiekansen, de toegang tot een zelfstandig beroep en de aanvullende regelingen voor sociale zekerheid (2057/1 tot 3)**

- **wetsontwerp tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek naar aanleiding van de wet van... op de gelijke behandeling van mannen en vrouwen ten aanzien van de arbeidsvoorwaarden, de toegang tot het arbeidsproces en de promotiekansen, de toegang tot een zelfstandig beroep en de aanvullende regelingen voor sociale zekerheid (2058/1 en 2).**

L'ordre du jour appelle la discussion du :

- **projet de loi sur l'égalité de traitement entre hommes et femmes en ce qui concerne les conditions de travail, l'accès à l'emploi et aux possibilités de promotion, l'accès à une profession indépendante et les régimes complémentaires de sécurité sociale (2057/1 à 3)**

- **projet de loi modifiant le Code judiciaire à l'occasion de la loi du... sur l'égalité de traitement entre hommes et femmes en ce qui concerne les conditions de travail,**

C'est la raison pour laquelle nous avons réintroduit en séance plénière les amendements que nous avions déposés en commission. Ils n'apportent pas d'ajouts significatifs à ce projet de loi, mais ils ont l'ambition d'y réintroduire les dispositions qui figuraient dans l'avant-projet de loi.

De voorzitter : Mevrouw Anne Van Haesendonck heeft het woord.

Mevrouw Anne Van Haesendonck (CVP) : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik hoop dat het enthousiasme om dit ontwerp goed te keuren omgekeerd evenredig is met de aanwezigheid van mijn collega's op dit ogenblik.

Ik kijk toch een beetje met gemengde gevoelens naar deze ontwerpen inzake gelijke behandeling van mannen en vrouwen in alles wat met de arbeidsmarkt te maken heeft. Immers, in principe zouden dergelijke ontwerpen overbodig moeten zijn. Is het immers niet de logica zelf dat iedereen die zich op de arbeidsmarkt wil bewegen of beweegt op een objectieve manier beoordeeld wordt, zonder dat daar andere aspecten, zoals bijvoorbeeld zijn of haar geslacht, een rol in spelen.

De dagelijkse realiteit bewijst echter dat deze ontwerpen nog steeds nodig zijn. De vrouwelijke werkloosheid is nog altijd beduidend hoger dan de mannelijke. De arbeidsmarkt kent nog altijd fenomenen als horizontale en verticale segregatie. De glazen plafonds zijn hardnekkig. De kloof tussen lonen van mannen en vrouwen geraakt maar niet gedicht. Ik weet dat deze verschijnselen niet eenzijdig toe te schrijven zijn aan het feit dat er discriminatoire praktijken zijn op de arbeidsmarkt, maar stellen dat ze er los van staan zou een grove misrekening zijn.

Ik denk dat het past, naar aanleiding van de bespreking van deze ontwerpen, te wijzen op de rol van het Europese beleidsniveau in dit dossier. Het is dezer dagen niet populair om lovend over het Europese niveau te spreken, maar het moet gezegd dat op het vlak van gelijke kansen, en dan specifiek voor het gelijkekansenbeleid op de arbeidsmarkt, Europa een rol van katalysator heeft gespeeld. Dit heeft zich op verschillende vlakken geuit. Op regelgevend vlak was van in het begin, met name in het Verdrag van Rome van 1957, reeds sprake van het principe van gelijke beloning. Ook bij de latere bijsturingen van het Verdrag speelde het thema "gelijke kansen" altijd een rol in de besprekinger. Er zijn natuurlijk ook

de richtlijnen inzake gelijke beloning, inzake de toegang tot de arbeidsmarkt en recent inzake de omkering van de bewijslast die de lidstaten als het ware verplichten aandacht voor dit thema te hebben.

Naast deze regelgevende initiatieven was er natuurlijk ook de rol die de Europese Unie gespeeld heeft in het kader van sensibilisatie, maar ook programmatisch en projectmatig heeft zij steeds aandacht voor het thema gehad. Ik denk hier aan de verschillende communautaire actieprogramma's die in de loop der jaren terzake werden opgesteld.

Naast de aandacht die ik besteed aan de rol van het Europese niveau, denk ik dat het ook past te beklemtonen dat de Belgische overheid niet alleen vlot heeft ingespeeld op de impulsen die van het Europees niveau kwamen, maar dat de Belgische regering, en dan vooral in hoofde van haar minister bevoegd voor het gelijkekansenbeleid, reeds eerder dan een decennium een eigen coherent beleid heeft ontwikkeld, zowel op wetgevend vlak als op het vlak van sensibilisatie en het bespreekbaar maken van een aantal thema's. Ik denk hier aan de campagnes in verband met ongewenst seksueel gedrag op het werk, een thema dat heel lang in de taboesfeer is blijven hangen en waar men er toch uiteindelijk in geslaagd is om het tenminste bespreekbaar te maken.

Ik denk ook aan de recentere campagne inzake gelijk loon voor gelijk werk, waarbij ook vormingspakketten werden ontwikkeld opdat de betrokken partijen goed voorbereid aan het debat zouden kunnen beginnen.

We komen thans bij de inhoud van dit ontwerp dat wil coördineren, moderniseren en aanpassen aan een nieuwe Europese regelgeving wat positief is. Een bijkomend positief gevolg van dit alles is dat deze wetgeving een duidelijker gezicht heeft gekregen omwille van het feit dat alle regelgeving wordt samengevoegd in twee ontwerpen. Er is dus enkel positief nieuws.

We kunnen zeggen dat België voortaan over een modern en overzichtelijk instrumentarium kan beschikken dat de strijd kan aanbinden tegen discriminatoire praktijken op de arbeidsmarkt waarvan eenieder die zich benadeeld voelt omwille van het feit dat hij man of vrouw is, gebruik kan maken.

Tal van bepalingen bestonden echter al. In de commissie konden we ook vaststellen dat het bestaande instrumentarium misschien niet altijd voldoende wordt gebruikt. De oorzaken daarvan zijn complex. Benadeelden voelen zich

niet altijd geroepen om van het instrumentarium gebruik te maken, vaak uit angst voor de gevolgen die dit kan hebben voor de verdere loopbaan. Men moet al van een beetje moed getuigen om, wanneer men omwille van bijvoorbeeld een zwangerschap een promotie in een bedrijf misloopt, de werkgever voor de rechtbank te dagen. Hoe dan ook blijft het gevoel nazinderen dat vrouwen uiteindelijk toch aan het kortste eind zullen trekken.

Een tweede factor die hierin een rol kan spelen is dat benadeelden zich niet altijd op de juiste manier gesteund voelen in hun problematiek en niet altijd de nodige gevoeligheid terugvinden bij organisaties die hun thema's moeten verdedigen. Ik hoop van ganzer harte dat deze vernieuwde wetgeving op dit vlak de grenzen zal verleggen.

Wat specifiek de problematiek van de verouderde functieclassificatiesystemen betreft, wil ik nog even in herinnering brengen dat in het verleden reeds een aantal aanzetten werd gegeven. In twee interprofessionele akkoorden werd door de sociale partners het engagement aangegaan de verouderde systemen te bekijken. Ook naar aanleiding van de hervorming van de werknemerspensioenen verbond men zich ertoe om deze problematiek van naderbij te bekijken. Toch stellen we vandaag vast dat de balans mager is, té mager. De sectoren of subsectoren die daadwerkelijk een hervorming hebben doorgevoerd, zijn zeer beperkt. Op dit ogenblik zijn er 14 paritaire comités of subcomités die in hun sectorale akkoorden in een eventuele herziening voorzien. Natuurlijk is het positief dat de sociale partners zelf de vereiste aanpassingen aan de functieclassificatiesystemen aanbrengen, volgens een methode die het beste past bij de sector waarvoor zij verantwoordelijk zijn. Dat dit kan, heeft onder meer de textielsector bewezen, waar het waarderingssysteem volledig werd afgeschaft en vervangen. Voor de vrouwen die werken in deze sector betekent deze hervorming eerst en vooral natuurlijk een financiële, maar misschien ook wel een psychologische opwaardering van hun taak in de bedrijven. Deze taak was vaak monotoon maar vergde heel veel concentratievermogen en werd niet altijd op de juiste manier gewaardeerd. De hoofdrol moet niet alleen, maar kan dus ook worden gespeeld door de sociale partners. De wetgever moet terzake evenwel de nodige stimuli geven en erop toezien dat deze hervormingen gebeuren. De individuele werknemer kan mijns inziens hierbij een partner van de wetgever zijn. Vandaar dat ik in de rand van deze

besprekking toch betreurt dat het ontwerp van koninklijk besluit dat als doel had werknemers te informeren over het voor hen geldende functieclassificatiesysteem via een aanvulling van het arbeidsreglement, een stille dood is gestorven omwille van eerder praktische bezwaren waarvoor begrip kan worden opgebracht. Ik ben persoonlijk van mening dat werknemers, als eerste betrokken partij in dit dossier, op de ene of de andere manier de beste kans moeten krijgen om zich hierover te informeren. Dat kan bijvoorbeeld gebeuren door ervoor te zorgen dat in alle bedrijven een exemplaar van het in het bedrijf geldende systeem ter inzage ligt.

Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, de CVP-fractie zal deze wetsontwerpen met overtuiging goedkeuren omwille van het feit dat zij het gevoerde beleid bevestigen, voortzetten en tegelijkertijd ook moderniseren. Wij beseffen echter dat het instrumentarium dat hier wordt aangeboden, slechts een element is. Alle betrokkenen partijen - sociale partners, maar ook individuele werkgevers en werknemers - hebben in dit debat en in deze evolutie een rol te vervullen. Pas als dat gebeurt, zullen we zicht krijgen op een arbeidsmarkt waar het feit of men een man of een vrouw is niet bepaalt welke kansen men krijgt.

De voorzitter : De minister heeft het woord.

Mevrouw Smet, minister van Tewerkstelling en Arbeid, belast met het Beleid van gelijke kansen voor mannen en vrouwen : Mijnheer de voorzitter, collega's, het antwoord op de uiteenzettingen van de leden is vervat in het schriftelijk verslag.

Ik dank mevrouw Van Haesendonck en de heer Detienne voor het verduidelijken van hun standpunt.

Bij een tweetal punten wens ik een bemerking te maken.

Ten eerste, het feit dat vrouwenverenigingen geen vorderingsrecht kunnen instellen, betreurt ik. Ik had deze bepaling liever in de wet opgenomen gezien, maar men moet nu eenmaal rekening houden met de sociale partners en de andere leden van de regering.

Ten tweede, het koninklijk besluit betreffende de functieclassificatie is eveneens bij de sociale partners gesneuveld.

De voorzitter : De algemene besprekking is gesloten.

La discussion générale est close.

Les textes adoptés par la commission servent de base à la discussion des articles. (Rgt 66, 4°)

De door de commissie aangenomen teksten gelden als basis voor de besprekking van de artikelen. (Rgt 66, 4°) (2057/1) (2058/1)

Wij vatten de besprekking van de artikelen aan van het wetsontwerp nr. 2057/1.

Nous passons à la discussion des articles du projet n° 2057/1.

- *De artikelen 1 tot 19 worden artikel per artikel aangenomen.*

- *Les articles 1 à 19 sont adoptés article par article.*

A l'article 20, les amendements n°s 1 et 2 ont été déposés par M. Thierry Detienne.

Op artikel 20 werden de amendementen nrs. 1 en 2 ingediend door de heer Thierry Detienne. (2057/2)

Quelqu'un demande-t-il la parole ?

Vraagt iemand het woord ?

La parole est à M. Thierry Detienne.

M. Thierry Detienne (ECOLO-AGALEV) : Monsieur le président, j'ai eu l'occasion, lors de la discussion générale, d'expliquer que nous souhaitions réintroduire une disposition qui figurait dans l'avant-projet de loi. La réponse que Mme la ministre vient de nous donner ici nous confirme bien que cela est souhaitable. Je répète que tout en ayant le plus haut respect pour le principe de concertation qui existe dans notre pays, je trouve que sur ce sujet-ci, les organisations syndicales étaient malheureusement juge et partie. Je souhaiterais que le parlement conserve toute liberté sur le sujet. Il n'y a pas d'affront à faire. C'est le rôle du parlement de voter les lois. Et, à première vue, tous les groupes sont

d'accord avec moi sur ce point. Il serait donc anormal que ce principe ne soit pas réintroduit dans la loi.

Le président : Le vote sur les amendements et l'article 20 est réservé.

De stemming over de amendementen en het artikel 20 wordt aangehouden.

- *Les articles 21 à 32 sont adoptés article par article.*

- *De artikelen 21 tot 32 worden artikel per artikel aangenomen.*

La discussion des articles est close. Le vote sur les amendements et l'article réservés ainsi que sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.

De artikelsgewijze besprekking is gesloten. Over de aangehouden amendementen en het aangehouden artikel en over het geheel zal later worden gestemd.

Nous passons à la discussion des articles du projet de loi n° 2058/1.

Wij vatten de besprekking van de artikelen aan van het wetsontwerp nr. 2058/1.

- *Les articles 1 à 5 sont adoptés article par article.*

- *De artikelen 1 tot 5 worden artikel per artikel aangenomen.*

La discussion des articles est close. Le vote sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.

De artikelsgewijze besprekking is gesloten. Over het geheel zal later worden gestemd.

La séance est levée.

De vergadering is gesloten.

- *La séance est levée à 15.45 heures. Prochaine séance plénière jeudi 25 mars 1999 à 14.00 heures.*

- *De vergadering wordt gesloten om 15.45 uur. Volgende plenaire vergadering donderdag 25 maart 1999 om 14.00 uur.*

ANNEXE

SEANCE PLENIERE
MERCREDI 24 MARS 1999

DÉCISION INTERNE

DEMANDE D'INTERPELLATION

Demande

M. Olivier Deleuze au premier ministre sur "la situation économique et sociale du pays".
(n° 2305 - renvoi en séance plénière)

BIJLAGE

PLENAIRE VERGADERING
WOENSDAG 24 MAART 1999

INTERN BESLUIT

INTERPELLATIEVERZOEK

Ingekomen

de heer Olivier Deleuze tot de eerste minister over "'s lands economische en sociale toestand".
(nr. 2305 - verzonden naar de plenaire vergadering)

SEANCE PLENIERE
MERCREDI 24 MARS 1999

COMMUNICATIONS

COUR D'ARBITRAGE

Recours en annulation

En application de l'article 76 de la loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage, le greffier de la Cour d'arbitrage notifie le recours en annulation du décret de la Région wallonne du 16 juillet 1998 portant réglementation du transport des élèves fréquentant les établissements d'enseignement organisé ou subventionné par la Communauté française sur le territoire de la région de langue française introduit par le Collège de la Commission communautaire française.

(n° du rôle : 1619)

Pour information

AVIS

Conseil central de l'Economie

Par lettre du 22 mars 1999, le président du Conseil central de l'Economie transmet, en application de l'article 1er de la loi du 20 septembre 1948 portant organisation de l'économie, un avis sur le financement de l'Union européenne.

Dépôt au greffe, à la bibliothèque et renvoi à la commission des Finances et du Budget

PLENAIRE VERGADERING
WOENSDAG 24 MAART 1999

MEDEDELINGEN

ARBITRAGEHOF

Beroep tot vernietiging

Met toepassing van artikel 76 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof geeft de griffier van het Arbitragehof kennis van het beroep tot vernietiging van het decreet van het Waals Gewest van 16 juli 1998 houdende reglementering van het vervoer van leerlingen die door de Franse Gemeenschap op het grondgebied van het Franse taalgebied georganiseerde of gesubsidieerde onderwijsinstellingen bezoeken ingesteld door het College van de Franse Gemeenschapscommissie.

(rolnummer : 1619)

Ter kennisgeving

ADVIES

Centrale Raad voor het Bedrijfsleven

Bij brief van 22 maart 1999 zendt de voorzitter van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven, met toepassing van artikel 1 van de wet van 20 september 1948 houdende organisatie van het bedrijfsleven, een advies over betreffende de financiering van de Europese Unie.

Ingediend ter griffie, in de bibliotheek en verzonden naar de commissie voor de Financiën en de Begroting

Annales

Les annales sont le compte rendu intégral des séances plénières et des réunions publiques de commission où sont développées les interpellations.

Elles sont publiées sous forme de deux fascicules :

- le premier, de couverture blanche et portant les lettres PLEN en bas de page, regroupe les annales des séances plénières;
- le second, de couverture beige et portant les lettres COM en bas de page, regroupe les annales des réunions publiques de commission où sont développées des interpellations.

Les séances et les réunions ont une numérotation continue par session. Ce numéro se retrouve sur la couverture ainsi que sur chaque page avant la pagination. Les séances plénières ont une pagination continue. Les réunions publiques de commission sont paginées par fascicule.

Les annales peuvent également être consultées sur l'Internet-website de la Chambre des Représentants, à l'adresse <http://www.LaChambre.be>

Handelingen

De handelingen zijn het woordelijk verslag van de plenaire vergaderingen en van de in openbare commissievergaderingen gehouden interpellaties.

Ze worden in twee éditions uitgegeven :

- de eerste, met witte kaft en met de letters PLEN in de voettekst, bevat de handelingen van de plenaire vergaderingen;
- de tweede, met beige kaft en met de letters COM in de voettekst, bevat de handelingen van de in openbare commissievergaderingen gehouden interpellaties.

De vergaderingen worden per zittingsperiode doorlopend genummerd. Het vergaderingsnummer staat op de kaft en op elke bladzijde voor de paginering afgedrukt. De plenaire vergaderingen worden doorlopend gepagineerd. De openbare commissievergaderingen worden per brochure gepagineerd.

De handelingen worden tevens bekendgemaakt op de Internet-website van de Kamer van Volksvertegenwoordigers, adres <http://www.DeKamer.be>

EXPLICATIONS DES SIGLES – TOELICHTING BIJ DE AFKORTINGEN

CVP	: Christelijke Volkspartij
ECOLO-AGALEV	: Ecologistes confédérés pour l'organisation de luttes originales/Anders Gaan Leven
FN	: Front National
PRL-FDF	: Parti réformateur libéral - Front démocratique francophone
PS	: Parti socialiste
PSC	: Parti social-chrétien
SP	: Socialistische Partij
VL.BLOK	: Vlaams Blok
VLD	: Vlaamse Liberalen en Democraten
VU	: Volksunie

Le résultat des votes ainsi que les explications de vote sont repris dans le corps des annales. La liste des membres qui ont participé aux différents votes nominatifs est reprise en annexe sous le numéro indiqué après chaque vote.

Het resultaat van de stemmingen en de stemverklaringen zijn in het corpus van de handelingen opgenomen. Voor de lijst van de leden die aan de verschillende naamstemmingen hebben deelgenomen, wordt verwezen naar de bijlage.